

USTAWA

z dnia 29 grudnia 1983 r.

o Państwowym Funduszu Aktywizacji Zawodowej.

Art. 1. Tworzy się Państwowy Fundusz Aktywizacji Zawodowej, zwany dalej „Funduszem”.

Art. 2. 1. Dochodami Funduszu są środki finansowe pochodzące z wpłat z tytułu obciążeń przyrostu kwoty wynagrodzeń wypłaconych w ciężar kosztów w stosunku do roku poprzedniego oraz kwoty nagród i premii z zysku do podziału, z nadwyżki bilansowej lub z innych nadwyżek dochodów nad wydatkami, zwane dalej „obciążeniami”.

2. Wpłaty na Fundusz są dokonywane przez:

- 1) przedsiębiorstwa państwowe i ich zrzeszenia oraz inne organizacje grupujące przedsiębiorstwa państwowe, jednostki badawcze nie będące jednostkami budżetowymi, jednostki organizacyjne podległe dyrekcjom okręgowym dróg publicznych, a także wyodrębnione uspołecznione zakłady pracy nie będące przedsiębiorstwami państwowymi, stosujące zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych,
- 2) spółdzielnie, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych, związki spółdzielcze nie będące centralnymi związkami, centralne związki spółdzielcze oraz organizacje społeczne i zawodowe w zakresie działalności gospodarczej,

3) spółki tworzone przez jednostki organizacyjne określone w pkt 1 i 2 oraz spółki, w których Skarb Państwa posiada udział wynoszący ponad 50% kapitału zakładowego, i spółki z udziałem kapitału zagranicznego

— zwane dalej „jednostkami gospodarczymi”.

3. Wpłaty z tytułu obciążeń są dokonywane:

- 1) w jednostkach gospodarczych stosujących zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw państwowych — z zysku do podziału pomniejszonego o odpis na fundusz rezerwowy,
- 2) w organizacjach spółdzielczych — z nadwyżki bilansowej po dokonaniu odpisu na fundusz zasobowy,
- 3) w jednostkach gospodarczych stosujących inne niż określone w pkt 1 i 2 zasady tworzenia zysku — z zysku lub innych nadwyżek dochodów nad wydatkami,
- 4) w jednostkach gospodarczych nie tworzących zysku — w ciężar kosztów.

4. Należna a nie wpłacona kwota obciążeń podlega przekazaniu w roku następnym w pierwszej kolejności ze środków, o których mowa w ust. 3.

Art. 3. 1. Wpłat z tytułu obciążeń dokonuje się, jeżeli:

- 1) przyrost kwoty wynagrodzeń jest wyższy od kwoty

*) Ostatni numer w 1983 r.

określonej wskaźnikiem przyrostu wolnego od obciążeń,

2) kwota nagród i premii jest wyższa niż 7% kwoty wynagrodzeń w roku poprzednim, określonej wskaźnikiem przyrostu wolnego od obciążeń.

2. Przyrost kwoty wynagrodzeń, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, ustala się jako różnicę pomiędzy wynagrodzeniami wypłaconymi w danym roku a kwotą wynagrodzeń w roku poprzednim, określoną wskaźnikiem przyrostu wolnego od obciążeń.

3. W jednostkach gospodarczych, z wyjątkiem zrzeszeń i innych organizacji zrzeszających przedsiębiorstwa państwowe oraz związków spółdzielczych, wskaźnik przyrostu wolnego od obciążeń, o którym mowa w ust. 1 i 2, ustala się jako iloczyn procentowego wzrostu produkcji oraz usług i współczynnika korygującego, określającego możliwości wzrostu kwoty wynagrodzeń w stosunku do zmian wielkości produkcji.

4. W jednostkach gospodarczych, o których mowa w ust. 3, w których wystąpi spadek produkcji oraz usług, kwotę wynagrodzeń z roku poprzedniego dla celów ustalenia obciążeń koryguje się iloczynem procentowego spadku produkcji oraz usług i współczynnika korygującego, wymienionego w ust. 3.

5. Miernikiem produkcji jest wartość produkcji sprzedanej netto. W jednostkach gospodarczych wytwarzających wyroby jednorodnej produkcji może być obliczana w jednostkach naturalnych. Miernikiem produkcji może być również produkcja sprzedana w cenach zbytu lub w cenach realizacji.

6. Wskaźnik przyrostu wolnego od obciążeń w zrzeszeniach ustala rada zrzeszenia, a w związkach spółdzielczych — rada związku.

7. Wpłaty z tytułu obciążenia kwoty nagród i premii pomniejszają fundusz załogi, a w jednostkach gospodarczych nie tworzących takiego funduszu — część zysku, nadwyżki bilansowej lub innych nadwyżek dochodów nad wydatkami, przeznaczonych na nagrody i premie.

8. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

1) ustala:

- a) wysokość współczynnika korygującego, o którym mowa w ust. 3 i 4,
- b) wysokość obciążeń według progresywnej skali w granicach:
 - od 40 do 500% z tytułu przyrostu wynagrodzeń,
 - od 100 do 400% z tytułu kwoty nagród i premii,
- c) zakres stosowania mierników produkcji i usług oraz zasady ich ustalania,
- d) wykaz jednostek, dla których Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia, może ustalać inny niż określony w ust. 3 sposób ustalania wskaźnika przyrostu wolnego od obciążeń, o którym mowa w ust. 1 i 2,

2) może:

- a) w szczególnie uzasadnionych względami motywacyjnymi wypadkach zwalniać z obciążeń część przyrostu wynagrodzeń lub odpowiednio część nagród i premii.
- b) w wypadkach uzasadnionych niezbędnością korekty relacji płac upoważnić Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych do ustalania dodatkowych kwot wol-

nego od obciążeń przyrostu wynagrodzeń w ramach kwot określonych na ten cel w centralnym planie rocznym,

c) określać maksymalny wskaźnik przyrostu wolnego od obciążeń w jednostkach gospodarczych, o których mowa w ust. 6.

Art. 4. 1. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w wypadkach uzasadnionych potrzebą wzrostu zatrudnienia może zamiast obciążenia przyrostu kwoty wynagrodzeń wprowadzać obciążenie środków wydatkowanych na przyrost przeciętnych wynagrodzeń.

2. Jednostki gospodarcze, które dokonują wpłat z tytułu obciążeń przyrostu przeciętnych wynagrodzeń, ustalają wskaźnik przyrostu wolnego od obciążeń jako iloczyn procentowego przyrostu wydajności pracy i współczynnika korygującego, o którym mowa w art. 3 ust. 3. Przepisy art. 3 ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) zasady ustalania przyrostu wynagrodzeń wolnego od obciążeń z tytułu uruchamiania nowych zdolności produkcyjnych oraz usługowych,
- 2) składniki wynagrodzeń, które z uwagi na ograniczoną zależność od zmian w poziomie produkcji oraz usług podlegają wyłączeniu przy ustalaniu kwot wynagrodzeń, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 3 i 5,
- 3) szczegółowe zasady obliczania przyrostu wynagrodzeń i kwot obciążeń na rzecz Funduszu.

Art. 5. 1. Jeżeli przyrost kwoty wynagrodzeń wypłaconych w ciężar kosztów w stosunku do roku poprzedniego jest niższy od poziomu określonego wskaźnikiem przyrostu wolnego od obciążeń, jednostka gospodarcza może utworzyć rezerwę na wynagrodzenia obciążając koszty działalności danego roku do wysokości tej różnicy.

2. Rezerwa na wynagrodzenia może być odprowadzana na wyodrębniony rachunek bankowy jednostki gospodarczej.

3. Wpłaty dokonywane z rezerwy na wynagrodzenia nie podlegają obciążeniom.

Art. 6. 1. Środki Funduszu przeznacza się na finansowanie:

- 1) przygotowania zawodowego:
 - a) pracowników uspołecznionych zakładów pracy, jeżeli zachodzi konieczność przekwalifikowania ich odpowiednio do zmieniających się potrzeb zakładów,
 - b) uczniów szkół zawodowych oraz młodocianych pracowników uspołecznionych zakładów pracy, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego,
 - c) osób czasowo pozostających bez pracy,
- 2) tworzenia dodatkowych miejsc pracy:
 - a) w miejscowościach, w których nie ma innych możliwości zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zmieniających pracę,
 - b) dla osób niepełnosprawnych, inwalidów i kobiet ciężarnych,
- 3) robót interwencyjnych organizowanych przez terenowe organy administracji państwowej,
- 4) rozwoju systemu informacyjnego niezbędnego do realizacji pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodo-

wego oraz zadań związanych z przemieszczaniem kandydatów do pracy poza miejscem ich zamieszkania,

- 5) zasiłków dla osób czasowo pozostających bez pracy, zwanych dalej „zasiłkami”, wypłacanych w okresie:
 - a) przygotowania zawodowego,
 - b) pozostawania bez pracy w razie braku odpowiedniej propozycji pracy lub propozycji przygotowania zawodowego warunkującego uzyskanie pracy,
- 6) uzupełnienia Funduszu Ochotniczych Hufców Pracy,
- 7) innych zadań niż wymienione w pkt 1—6, określonych w odrębnych przepisach.

2. Rada Ministrów może określać inne zadania niż wymienione w ust. 1, na które mogą być przeznaczane środki z Funduszu.

Art. 7. Nadwyżka dochodów Funduszu nad jego wydatkami, wynikająca z rocznego rozliczenia, stanowi lokatę w budżecie Państwa, z tym że część tej nadwyżki, nie więcej jednak niż 25% planowanych na dany rok wydatków, pozostawia się na pokrycie wydatków w roku następnym.

Art. 8. Środki Funduszu przeznaczone na finansowanie przygotowania zawodowego mogą być wydatkowane na:

- 1) wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników uspołecznionych zakładów pracy, przygotowujących zawodowo, pracowników młodocianych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego oraz innych osób przygotowujących zawodowo,
- 2) ekwiwalenty pieniężne dla uczniów szkół zawodowych,
- 3) zasiłki szkoleniowe dla osób czasowo pozostających bez pracy, przygotowujących zawodowo oraz na koszty ich szkolenia, ubezpieczenia, zakwaterowania i przejazdów,
- 4) dodatki wyrównawcze dla pracowników, którzy po przekwalifikowaniu zawodowym uzyskują wynagrodzenie niższe niż pobierane przed przekwalifikowaniem,
- 5) zasiłki dla młodocianych pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy w celu przygotowania zawodowego, których opiekunowie znajdują się w trudnej sytuacji materialnej.

Art. 9. Środki Funduszu przeznaczone na tworzenie dodatkowych miejsc pracy mogą być wydatkowane na:

- 1) zakup lub najem maszyn,
- 2) wynagrodzenia i ubezpieczenia osób skierowanych przez terenowy organ administracji państwowej wykonujący pośrednictwo pracy na zorganizowane dla tych osób dodatkowe miejsca pracy — przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

Art. 10. Środki Funduszu przeznaczone na roboty interwencyjne mogą być wydatkowane na wynagrodzenia, świadczenia i ubezpieczenia społeczne osób zatrudnionych przy tych robotach — przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy.

Art. 11. Środki Funduszu przeznaczone na finansowanie rozwoju systemu informacyjnego niezbędnego do realizacji pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego oraz zadań związanych z przemieszczaniem kandydatów do pracy poza miejscem ich zamieszkania, mogą być wydatkowane na:

- 1) opracowywanie, wdrażanie i eksploatację systemu informatycznego sterowania zasobami pracy,
- 2) materiały informacyjne dla:
 - a) kandydatów do pracy,
 - b) zakładów pracy,
 - c) punktów orientacji i poradnictwa zawodowego,
- 3) opłacanie kredytowanych przejazdów kandydatów do pracy skierowanych do pracy poza miejscem ich zamieszkania.

Art. 12. 1. Prawo do zasiłku przysługuje osobie zdolnej do pracy i gotowej do jej podjęcia, zarejestrowanej we właściwym dla miejsca zamieszkania terenowym organie administracji państwowej wykonującym pośrednictwo pracy, po upływie 7 dni od dnia zarejestrowania, jeżeli osoba ta pozostaje bez pracy i nie ma dla niej odpowiedniej propozycji pracy lub uczestniczy w przygotowaniu zawodowym.

2. Osoba ubiegająca się o zasiłek jest obowiązana złożyć oświadczenie o spełnianiu warunków uprawniających do otrzymania zasiłku.

Art. 13. 1. Osobom otrzymującym zasiłki przysługują, na zasadach przewidzianych dla pracowników:

- 1) dodatek pieniężny w wysokości zasiłku rodzinnego, który przysługiwałby w razie pozostawania w stosunku pracy,
- 2) świadczenia zakładów społecznych służby zdrowia.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, w drodze rozporządzenia, określa zasady i tryb korzystania przez osoby otrzymujące zasiłki ze świadczeń zakładów społecznych służby zdrowia.

Art. 14. Zasiłek nie przysługuje:

- 1) osobie, która nie przyjęła propozycji pracy, do której wykonywania ma wystarczające przygotowanie zawodowe, lub trzeciej propozycji odpowiednich prac zastępczych oraz propozycji przygotowania zawodowego niezbędnego do uzyskania pracy,
- 2) osobie pobierającej emeryturę lub rentę,
- 3) osobie pobierającej świadczenie pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- 4) osobie przebywającej na urlopie wychowawczym,
- 5) osobie, która w ostatnim miejscu pracy porzuciła pracę lub z którą ostatni zatrudniający ją zakład pracy rozwiązał stosunek pracy bez wypowiedzenia z jej winy.

Art. 15. W sprawach zasiłków właściwe są terenowe organy administracji państwowej wykonujące pośrednictwo pracy.

Art. 16. Osoba, która złożyła niezgodne z prawdą oświadczenie o warunkach uprawniających do otrzymania zasiłku lub z przyczyn nieusprawiedliwionych nie stawiła się w wyznaczonym terminie do właściwego terenowego organu administracji państwowej w celu otrzymania skierowania do pracy, traci prawo do zasiłku.

Art. 17. Okresy pobierania zasiłków zalicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych, jeżeli osoba pobierająca zasiłek podjęła pracę w uspołecznionym zakładzie pracy w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania zasiłku lub w terminie miesiąca od dnia ukończenia przygotowania zawodowego.

Art. 18. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, w porozumieniu z Ministrem Finansów, a w odniesieniu do

osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b) — w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Wychowania, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady finansowania i rozliczania zadań, o których mowa w art. 6 ust. 1, warunki przyznawania świadczeń oraz ich wysokość.

Art. 19. Wpłaty wynagrodzeń dokonywane z Funduszu nie wchodzą do podstawy opodatkowania podatkiem od płac i odpisów na fundusze zakładowe.

Art. 20. 1. Projekt planu Funduszu opracowuje Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

2. Projekt planu Funduszu rozpatruje Rada Ministrów i przedstawia do uchwalenia Sejmowi wraz z projektem budżetu Państwa.

3. Środkami Funduszu dysponuje, zgodnie z planem Funduszu, Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, który sprawuje także nadzór nad gospodarowaniem środkami Funduszu.

4. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego przydzielają otrzymane zgodnie z planem, o którym mowa w ust. 1, środki Funduszu do dyspozycji terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego wykonujących pośrednictwo pracy.

5. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi roczne sprawozdanie z gospodarowania środkami Funduszu wraz z rocznym sprawozdaniem z wykonania budżetu Państwa.

Art. 21. 1. Do obciążeń na rzecz Funduszu mają odpowiednio zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

2. W sprawach zobowiązań z tytułu obciążeń na rzecz Funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3, właściwy jest Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych.

3. Kontrolę prawidłowości naliczeń i terminowości wpłat jednostek gospodarczych z tytułu obciążeń na rzecz Funduszu sprawują izby i urzędy skarbowe właściwe ze względu na siedzibę jednostki gospodarczej zobowiązanej do dokonywania wpłat na Fundusz. W razie nieprawidłowego naliczenia lub zwłoki w uiszczeniu wpłat z tytułu obciążeń, urzędy skarbowe są właściwe do ustalania obciążeń oraz odsetek za zwłokę, jak też ściągnięcia należności w drodze egzekucji administracyjnej.

Art. 22. 1. Spółdzielnie inwalidów i ich związki w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, spółdzielnie niewidomych oraz zakłady szkoleniowo-produkcyjne Polskiego Związku Głuchych przekazują kwoty obciążeń na właściwe scentralizowane fundusze ochrony pracy osób zatrudnionych w tych jednostkach i ich związkach, tworzone przez Centralny Związek Spółdzielni Inwalidów, Centralny Związek Spółdzielni Niewidomych i Polski Związek Głuchych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może ustalać odrębne zasady obciążeń dla jednostek gospodarczych prowadzących działalność rolniczą oraz określać przeznaczenie tych środków.

Art. 23. Środki finansowe i zobowiązania Funduszu Aktywizacji Zawodowej przejmuje Państwowy Fundusz Aktywizacji Zawodowej.

Art. 24. Do wpłat z tytułu obciążeń za rok 1983, do czasu ich ostatecznego rozliczenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 25. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1984 r., z wyjątkiem art. 5, który stosuje się począwszy od rozliczenia wpłat z tytułu obciążeń na Fundusz Aktywizacji Zawodowej za 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*